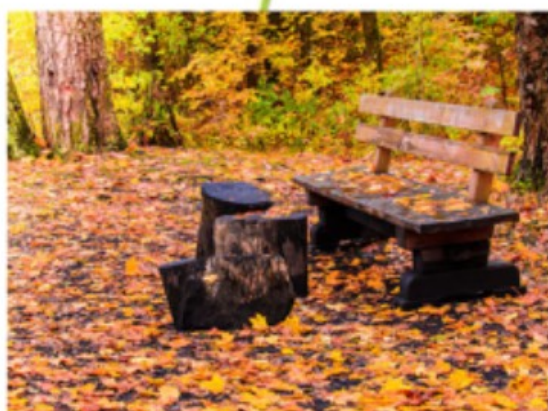

**Protestantse
Kerk**

NAJAAR 2024
JRG 1, NR 2

KLAVIER

ETTEN - TERBORG - ULFT

'S-HEERENBERG - ZEDDAM

GENDRINGEN - BONTEBRUG

SILVOLDE

Voorwoord

Genoeg te doen....

De vakantieperiode ligt inmiddels weer achter ons. De startzondagen van de vier gemeenten zijn gevierd en alle kerkenraden hebben hun activiteiten weer opgestart. Maar wie in de vakantieperiode niet stil gezeten hebben zijn de leden van de redactiecommissie van de Klavier. En het mooie resultaat daarvan ligt nu voor u, de tweede uitgave van ons gezamenlijke kerkblad. Opnieuw krijgen wij als lezers een kijkje in de keukens van elkaars gemeenten en maken wij kennis met de lopende zaken van de andere leden van Klavertje 4. Na het verschijnen van deze tweede editie zal de Klavier als kerkblad worden geëvalueerd door de vier kerkenraden en wordt er gekeken naar het vervolg. Dit zal overigens niet het enige onderwerp van gesprek zijn in de kerkenraden, er liggen nog heel andere uitdagingen die om bespreking of een oplossing vragen. In de gemeente Gendringen-Bontebrug is zoals u weet dominee Theo Menting vertrokken en is er inmiddels een beroepingstraject gestart. Deze gemeente mag voor 60% een predikant beroepen voor een periode van vijf jaar. Om iemand te vinden op deze voorwaarden is voorwaar geen sinecure, zeker als we ons realiseren dat er een groot tekort aan predikanten is. En dan natuurlijk de vraag hoe na die vijf jaren als gemeente verder te gaan. Geen eenvoudige opgave voor Gendringen-Bontebrug, waarmee we hen heel veel wijsheid en succes wensen. Natuurlijk kan de gemeente daarbij rekenen op de steun van de overige Klavertje 4-gemeenten.

Ook de Protestantse gemeente 's-Heerenberg-Zeddam staat een grote verandering te wachten. Dominee Henriëtte Nieuwenhuis vertrekt begin volgend jaar terug naar Indonesië. Dus ook in 's-Heerenberg-Zeddam wordt op dit moment gewerkt aan een beroepingstraject. Wij wensen de kerkenraad daar ook veel wijsheid en succes toe. En natuurlijk wensen wij Henriëtte en haar gezin alle goeds en Gods zegen toe. In de andere gemeenten is overigens ook genoeg uitdaging, al was het alleen al om voldoende ambtsdragers te vinden om in de wekelijkse erediensten op te treden en om het kerkelijke werk invulling te geven. Er zijn allerhande zaken die in elk van onze vier gemeenten spelen. Het fijne van Klavertje 4 is dat wij die zaken met elkaar kunnen delen en waar nodig samen kunnen zoeken naar een oplossing. Genoeg te doen dus! Ik wens u veel plezier met het lezen van de Klavier die voor u ligt.

Willem Jansen van Velsen

Voorzitter Kerkenraad PG Silvolde

Voorzitter Raad van Advies Klavertje 4

INHOUDSOPGAVE

2	Voorwoord, inhoudsopgave, colofon
3	Ter overweging: Mag ik even uw aandacht?
4-5	Kerkdiensten
6-7	Startzondag met uitdagingen
8	Vertrek naar Indonesië
9	Present... een bijzondere ervaring
10-15	Nieuws uit Etten, Terborg en Ulft
16-21	Nieuws uit Gendringen/Bontebrug
22-27	Nieuws uit Silvolde
28-33	Nieuws uit 's-Heerenberg/Zeddam
34	RvK, bijeenkomst werkgroep Schepping
34	Chagall, glas-in-lood ramen
34	Groene Kerkendag
35	Kinderpagina

Colofon

PG Etten-Terborg-Ulft

Postadres: Postbus 134, 7060 AC TERBORG

Predikant: ds. Jan Fischer

predikant@pgetu.nl tel: 0315-239230

Voorzitter: Ton Boel

tonboel@kpnmail.nl tel: 0315-325306

Scriba: Joke Veenink-Bruggink

scriba-kerkenraad@pgETU.nl tel: 06-50982245

PG Gendringen-Bontebrug

Postadres: Grotestraat 28, 7081 CG, Gendringen

Predikant: vacant

Voorzitter Jan Jolink

sofcowaf@gmail.com tel: 06-38104632

Scriba Marius Kooistra

marius.49@hotmail.com tel: 06-28273599

PG 's-Heerenberg-Zeddam

Postadres: Postbus 87, 7040 AB 's-Heerenberg

Predikant: ds. Henriëtte Nieuwenhuis

predikant@protestantsbergh.nl tel: 06-22118168

Voorzitter: Ernst Haagsman

voorzitter@protestantsbergh.nl tel: 06-47980440

Scriba: Helma Krachten

scriba@protestantsbergh.nl tel: 06-20915821

PG Silvolde

Postadres: Kerkenstraat 6, 7064 BH, Silvolde

Predikant: ds. G. van der Velde-Meijer

predikant@pgsilvolde.nl tel: 0315-239910

Voorzitter: Willem Jansen van Velsen

jvvelsen@planet.nl tel: 06-53668976

Scriba: Willy Freek

mail: scriba@pgsilvolde.nl tel: 0315-239934

Redactie Klavier

Gerry Vreuls, Marcel Westra, Gerard Arentsen,

Marjolijn Paardekooper, Joke Veenink

MAG IK EVEN UW AANDACHT?

ds. Henriëtte Nieuwenhuis

En? Heb ik jullie aandacht? Hopelijk is het mij gelukt, want zelfsprekend is het niet meer. Sommige mensen spreken zelfs over een aandachtscrisis. Hoe kunnen we onze aandacht beschermen?

Even een voorbeeld van een aandachtscrisisje. Je pakt je telefoon omdat je bijvoorbeeld geld wilt overmaken of een route op wilt zoeken. Op het moment dat je de telefoon opent, zie je ook dat er Whatsapp berichten zijn binnen gekomen. Zonder dat je erbij nadenkt, gaat je aandacht uit naar die berichten en vergeet je waarvoor je ook alweer de telefoon in de hand had genomen.

Volgens de professor doctor die ik onlangs op de radio voorbij hoorde komen, kunnen we maar op 1 informatiebron tegelijk onze aandacht richten. En dat valt niet altijd mee om ons te blijven concentreren op 1 ding, soms ben je zo weer afgeleid. Met enige opluchting hoorde ik hem ook zeggen dat concentratie altijd al een moeilijk ding is geweest. Concentratieproblemen zijn van alle tijden. De aandachtstrekkers van onze tijd zijn wel anders, namelijk de smartphone en/of sociale media. Daarom is het volgens de doctor belangrijk om goede afspraken te maken om onze aandacht te beschermen. Denk aan de regels op middelbare scholen: mobiele telefoons thuis of in de kluis.

‘Onze aandacht beschermen’. Deze woorden trokken gelijk mijn aandacht. Want ook in de kerk verliezen we soms onze aandacht. Dan bedoel ik niet persé dat je gedachten af kunnen dwalen tijdens een preek, maar in het gemeentezijn. Hoe aandachtig zijn wij in de

kern? Ik herken de neiging in de kerk om bezig te zijn met meer, anders en nieuw. Maar of we op die manier onze aandacht beschermen?

Misschien helpt het om alles met aandacht in de kerk te doen. En dat heeft consequenties. Je kunt bang zijn dat je wat zult missen (FOMO: fear of

missing out). Aandachtig leven heeft iets engs, want je verliest of mist wat, omdat niet ‘alles’ meer kan. Het betekent wellicht een paar stappen terug doen, stil zijn, de diepte in gaan. Soms betekent het stoppen, want je kunt nu eenmaal niet voor alles je aandacht hebben volgens de professor.

Onze aandacht beschermen kan klinken als weer een nieuw to-do-ding op de actielijst van de kerk. Of is het ‘gewoon’ doorgaan op de weg die al eeuwen wordt gegaan: samen de lofzang gaande houden en aandachtig proberen te luisteren naar wat God ons wil zeggen.

KERKDIENTEN

Zondag 29 september – Klavertje Vier Kanselruil

Terborg	10.00 uur	Ds. H. Nieuwenhuis	
Gendringen	10.00 uur	Ds. F. Brandenburg	
's-Heerenberg	10.00 uur	Ds. G. van der Velde	
Silvolde	10.00 uur	Ds. J. Fischer	

Zondag 6 oktober - Israëlzondag

Terborg	10.00 uur	Ds. K. Bakker	Koffie/thee na de dienst
Gendringen	10.00 uur	Geen predikant	Kinderdienst
Zeddam	10.00 uur 11.30 uur	Ds. J. Mol Kerk op Schoot	
Silvolde	10.00 uur	Ds. v.d. Velde	Heilig Avondmaal
Schuylenburgh Silvolde	11.30 uur	Ds. v.d. Velde	Heilig Avondmaal

Zondag 13 oktober

Etten	10.00 uur	Ds. J. Fischer	
Gendringen	10.00 uur	Ds. J.Jansen Schoonhoven	Heilig Avondmaal
Zeddam	10.00 uur	Ds. H. Nieuwenhuis	
Silvolde	10.00 uur	Ds. K. Datema	

Donderdag 17 oktober

Oevelgunne	15.00 uur	Ds. J. Mol	Heilig Avondmaal
------------	-----------	------------	------------------

Zondag 20 oktober

Terborg	10.00 uur	Ds. J. Fischer	
Gendringen	10.00 uur	Ds. H. van Loon	
Zeddam	10.00 uur	Ds. B. Grandia	
Silvolde	10.00 uur	Ds. G. v.d. Velde	Dienst voor jong en oud

Maandag 21 oktober

Zeddam	19.00 uur	Klavertje Vier predikanten	Taizéviering
--------	-----------	-------------------------------	--------------

Zondag 27 oktober

Etten	10.00 uur	Ds. J. ter Avest	Koffie/thee na de dienst
Gendringen	10.00 uur	Kerkenraad	
Zeddam	10.00 uur	Ds. H. Nieuwenhuis	Samen met PG Perki Nederland (we beginnen met koffie)
Silvolde	10.00 uur	Ds. G. v.d. Velde	

Zondag 3 november			
Terborg	10.00 uur	Ds. J. Fischer	Oogst-/Dankdienst
Gendringen	10.00 uur	Ds. L. van Gog	
's-Heerenberg	10.00 uur	Ds. R. Wentink	
Silvolde	10.00 uur	Ds. G. v.d. Velde	
Silvolde	19.00 uur	Ds. G. v.d. Velde	Avonddienst m.m.v. Vocaal Ensemble Encore
Woensdag 6 november – Dankdag voor gewas en arbeid			
Megchelen	19.30 uur	Ds. J. Mol	
Silvolde	19.30 uur	Ds. G. v.d. Velde	m.m.v. de Cantorij
Zondag 10 november			
Etten	10.00 uur	Ds. J. Fischer	Eredienst Anders-koffie
Gendringen	10.00 uur	The Joysingers	
's-Heerenberg	10.00 uur	Ds. H. Nieuwenhuis	Heilig Avondmaal
Silvolde	10.00 uur	Ds. D. Bos	
Zondag 17 november			
Terborg	10.00 uur	Ds. J. Mol	
Gendringen	10.00 uur	Ds. J. Fischer	
's-Heerenberg	10.00 uur	Ds. J. Ek	
Silvolde	10.00 uur	Ds. G. v.d. Velde	
Zondag 24 november – Gedachtenisdienst/Eeuwigheidszondag			
Etten	10.00 uur	Ds. J. Fischer	M.m.v. Vocaal Ensemble Encore
Gendringen	10.00 uur	Ds. J. Mol	
's-Heerenberg	10.00 uur	Ds. H. Nieuwenhuis	M.m.v. de Cantorij
Silvolde	10.00 uur	Ds. G. v.d. Velde	M.m.v. Cantores Versicolores

Klavertje Vier Avondgebeden in de Adventstijd

In de Adventsperiode worden er weer avondgebeden georganiseerd in Klavertje 4 verband. Een half uur tijd nemen voor stilte en bezinning op een doordeweekse dag. Samen bidden, verwachten en uitzien naar de komst van Jezus Christus.

De woensdagavondgebeden beginnen om 19.30 uur en komen in alle blaadjes een keer langs.

27 november - Zeddam
4 december - Silvolde

11 december - Gendringen
18 december - Terborg

EEN STARTZONDAG MET UITDAGINGEN

De zon scheen, de temperatuur was aangenaam, de locatie sfeervol aangekleed met vrolijk gekleurde ballonnen en vlaggetjes. De pg's Gendringen/Bontebrug en Etten, Terborg, Ulft vierden samen een geslaagde Startzondag op 1 september 2024.

In het verleden organiseerden beide gemeenten al eerder samen de Startzondag en dat beviel steeds goed. Na een paar jaar met corona-beperkingen, een Startzondag in Klavertje Vier verband en één in de eigen gemeenten, werd dit voorjaar het voorstel gedaan om weer samen iets te regelen. Weliswaar niet voor heel Klavertje Vier, maar wel twee blaadjes ervan.

Begin juli al werd het programma bedacht: een kerkdienst in de kapel in Megchelen en een vervolgprogramma met o.a. een lunch bij de Schaapskooi van mw. Rikie Keuper eveneens in Megchelen.

In de laatste week van augustus waren alle voorbereidingen zo goed als klaar, niets kon een leuke dag nog in de weg staan. Op het eind van de week bleek het aantal aanmeldingen toch wel behoorlijk te zijn: meer dan zestig. De koster hoorde van dit aantal en protesteerde: 'veel teveel mensen voor de kleine kapel, onverantwoord'. En daar had zij natuurlijk gelijk in. Het zou al krap worden om iedereen een fatsoenlijke zitplaats te bieden en stel dat er iets gebeurt? Niet verstandig, dus. Het Moderamen van de pg Gendringen/Bontebrug deelde deze mening. Een dienst in de kapel was dus uitgesloten.

Dat bericht kwam op vrijdagmiddag. Wat nu? Wat waren de alternatieven? De kerk in Gendringen was natuurlijk een optie. Maar mooier nog zou de locatie bij de Schaapskooi zijn: een openluchtdienst. Maar: hoe komen we aan voldoende stoelen, en we moeten geluidsversterking hebben en hoe kunnen we begeleiding van de liederen regelen. Er volgde koortsachtig overleg tussen de leden van het organiserende team, per app en per telefoon. 'We kunnen de stoelen in de kerk in Terborg ophalen', zei een van de kerkrentmeesters, die er toevallig bij betrokken raakte. 'Ik kom je helpen', zeiden twee andere kerkrentmeesters. En geluid? Nou, toevallig beschikt eerder genoemde kerkrentmeester over geluidsboxen en een microfoon en die wilde hij wel uitlenen. 'Ik breng m'n keyboard mee', zei de organist. Maar hoe informeren we de deelnemers? Ook daarvoor was een oplossing: 'per mail, via een extra nieuwsbrief, desnoods een paar mensen bellen of appen en we vragen iemand om de wacht te houden bij de kapel voor het geval er nog een enkeling komt, die niet op de hoogte is'.

En zo werd in hele korte tijd heel veel geregeld en kon de dienst in de openlucht plaats vinden.

En het werd een mooie dag: maar liefst 68 mensen woonden de dienst bij, die werd voorgegaan door ds. Jan Fischer. Het thema was 'Als nieuw! Leven in het licht van Gods glorie'. De lezing ging over Noach. Gedurende de dienst werd steeds gerefereerd aan de regenboog. De regenboog is niet de zon alleen, ook niet de regendruppels alleen, maar het zonlicht dat in druppels weerkaatst wordt. Ieder druppeltje weerspiegelt op zijn manier iets van het zonlicht – iets van Gods licht – en alle druppels vormen samen met de zon het prachtige kleurenspectrum. De kinderen hoorden dit verhaal in de nevendienst en ze maakten knutselwerken naar aanleiding van het thema.

De collecte-opbrengst was voor Stichting Regenboog Loket. Deze stichting richt zich met name op de "verborgen" groep mensen die vragen hebben of vastlopen vanwege hun seksuele geaardheid en/of genderidentiteit. Dit is een groep die niet of nauwelijks in beeld komt bij reguliere formele hulpverlening.

Na de dienst werden kleurrijke potloden uitgereikt, verwijzend naar de regenboog én naar het spiegelverhaal dat tijdens de dienst werd verteld.

Het programma werd gevolgd door een informeel samenzijn met koffie/thee en cake en zelfgebakken koekjes (door Riet), een sapje en een lunch, bestaande uit diverse soorten broodjes en beleg en keuze uit meerdere soepen, gemaakt door Annika en haar schoonmoeder. De aanwezigen lieten het zich goed smaken.

De organisatie kijkt terug op een succesvolle, gezellige dag, mede dankzij het gastvrij onthaal van mevrouw Rikie Keuper.

Het was een uitdaging om het te regelen, maar 'samen staan we sterk' en 'vele handen maken licht werk'. En dat je door samen te werken tot iets moois kunt komen, is hiervan maar weer eens het bewijs.

Gonda Verschoor, Annika Keuper, Marjolijn Paardekooper, ds. Jan Fischer, Joke Veenink.

Het spiegelverhaal over het potlood van auteur Pail Coelho:

Een jongetje keek naar zijn oma die een brief aan het schrijven was.

Op een gegeven moment vroeg hij: "Oma, schrijf je een verhaaltje over wat wij samen hebben meegemaakt"? Of schrijf je misschien een verhaaltje over mij?

Zijn oma stopte met haar brief, glimlachte, en zei: 'ik schrijf inderdaad over jou. Maar belangrijker dan de woordjes die ik schrijf is het potlood waarmee ik schrijf. Ik zou willen dat je later als je groot bent, net zo als dit potlood wordt.' Het jongetje keek nieuwsgierig naar het potlood, maar kon er niets bijzonders aan ontdekken. "Maar het is gewoon maar een potlood"

"Het is maar hoe je er naar kijkt. Het potlood heeft vijf bijzondere dingen die jou tot iemand zullen maken die altijd in vrede met de wereld zal leven." - maar dan moet je ze wel onthouden-

Ten eerste: Je zult misschien grootse daden verrichten, maar je mag nooit vergeten dat er een hand is die je leidt. Deze hand noemen we God, en hij zal je altijd leiden volgens zijn wil.

Ten tweede: Af en toe moet je stoppen met schrijven, om de punt te slijpen. Daardoor heeft het potlood een beetje pijn, maar het wordt er wel scherper van. Dus, je moet wat pijn kunnen verdragen, het maakt je tot een beter mens.

Ten derde: Als je met een potlood schrijft, kun je altijd uitgummen wat je fout schreef. De les is dat corrigeren wat we gedaan hebben niet slecht is, maar belangrijk, om rechtvaardig door het leven te kunnen gaan.

Ten vierde: Het belangrijkste van het potlood is niet het hout of de buitenkant, maar het grafiet dat er in zit. Dus, wees steeds bezorgd om wat er binnen in je gebeurt.

Tenslotte: Het vijfde wat een potlood bijzonder maakt: het laat altijd een spoor achter. Besef goed dat alles wat je in je leven doet, sporen zal achter laten en probeer je daar voortdurend van bewust te zijn."

Vertrek naar Indonesië

In de kerkdienst van 21 juli jl. hebben we de gemeente verteld dat we 's-Heerenberg-Zeddam gaan verlaten en teruggaan naar Indonesië. Weer terug naar Indonesië, want daar is ook ons thuis. Karel is er geboren, ik heb er 7 jaar gewoond. We komen straks weer in Pugungraharjo, het zuiden van het eiland Sumatra te wonen.

Waarom gaan we nu terug? Twee dingen spelen een belangrijke rol in onze keuze:

Karel heeft beloofd om na een periode in Nederland weer gemeentepredikant te worden in zijn oude gemeente in Indonesië: GKSBS Pugungraharjo. (Je moet weten dat bij zijn kerk, de GKSBS, in principe een predikant voor het leven wordt beroepen in 1 gemeente.)

Verder willen we ook voor onze kinderen terug naar Indonesië. Ons ideale plaatje voor ons gezin is dat we ons zowel in Nederland als in Indonesië thuisvoelen. Dan wordt het nu de hoogste tijd voor Bram en Joren om ook hun Indonesische roots weer te herontdekken.

Wat ik zelf in Indonesië ga doen is nog onzeker. Ik hoop dat ik voor Kerk in Actie of via een andere organisatie weer wat mag betekenen in de wereldkerk. Ik zou graag weer een verbindende schakel willen zijn tussen de kerken in Indonesië en Nederland. Maar dat is op dit moment nog niet concreet. Als ik voor een bepaalde periode eerst geen werk zal hebben, is dat ook niet gelijk een probleem. Het is fijn dat 1 van ons de eerste periode bij huis zal zijn, omdat de jongens ook tijd zullen nodig hebben om weer te landen in Indonesië.

Tot slot. Met een weemoedig hart heb ik dit bericht met mijn gemeente gedeeld en deel ik nu ook met alle Klavertje 4 gemeenten. We hadden en hebben het namelijk goed hier: in de gemeente, onze straat en deze omgeving. Maar nu komt het moment naderbij om afscheid te nemen. Mogen we de komende tijd ons allen gedragen weten in Gods handen.

*Hartelijke groet,
ds. Henriëtte Nieuwenhuis*

Workshop 'Adventskrans maken'

Ook dit jaar maken we in Klavertje 4 verband een adventskrans. Een mooie gelegenheid om samen te fröbelen, te kletsen én een mooie krans te maken voor de Adventstijd.

We nodigen u uit op woensdagochtend **27 november** om 10.00 uur. De workshop vindt plaats in het Imminkhuis in Zeddam (Bovendorpsstraat 8a).

U kunt zich voor deze workshop vóór 20 november opgeven bij Marie-José van de Vis. Liefst via de e-mail (mj.vandevis@gmail.com) of Whatsapp (06-48651106). Na opgave volgt een lijst met benodigdheden.

Present bezorgt jong en oud een bijzondere ervaring

Wandelen, kletsen en borrelen

In het kader van Maatschappelijke Diensttijd gingen vier eerstejaars studenten van de opleiding Sociaal Werk van het Graafschap College onlangs wandelen met rolstoelgebonden bewoners van Woonzorgcentrum Gertrudis (Azora) in 's-Heerenberg. Jong en oud blijken makkelijk te kunnen verbinden. Samen maakten zij het tot een dag met een gouden randje. Met elkaar genoten ze van elkaar! Een glaasje cola, een plakje cake, een wandeling, een borrelmomentje.... Zo makkelijk kan het soms zijn. Wat een mooie dag!

Eindelijk weer een opgeruimd huis

'Het was echt leuk om te doen en vooral ook mooi om te zien dat mevrouw en haar dochter er heel blij en enthousiast van werden.' Dit zegt een van de vier vrijwilligers die onlangs hielpen een woning weer leefbaar te maken. Dit hulpproject was georganiseerd door Present Montferland op verzoek van Welcom. De vrijwilligers zetten zich in namens 'Klavertje 4'.

De situatie is de bewoonster duidelijk boven het hoofd gegroeid. Het huis is zo volgepakt met spullen, vooral kleding, dat het niet meer leefbaar is. Maar ze weet niet hoe ze hieruit moet komen. Haar dochter heeft een beperking en haar beste vriendin is haar wel tot steun, maar lichamelijk niet in staat om haar te helpen. Mevrouw schaamt zich voor de chaos in haar woning en durft geen gasten meer te ontvangen. Ze vindt het ook moeilijk om de vrijwilligers die haar komen helpen toe te laten. Maar, tegelijkertijd is ze geëmotioneerd dat vreemden haar zomaar komen helpen. Ze vertelt dat de situatie door familieomstandigheden uit de hand is gelopen, waardoor ze er geen vat meer op had.

De vrijwilligers sorteren alle spullen en rommel en brengen een grote hoeveelheid nog bruikbare kleding naar Re-Free, waar mensen met een smalle beurs die gratis kunnen ophalen. 'Het heeft mij veel voldoening gegeven en we hebben aangeboden om nog een keertje terug te komen', zegt een van de vrijwilligers. 'Mevrouw en haar dochter waren er zo blij mee. Ze hoeven zich nu niet meer voor hun huis te schamen. Ik hoop dat een volgende groep hen gaat helpen met de tuin, want daar is ook nog het nodige te doen.'

Meer informatie en meedoen

Wil jij ook iets betekenen voor iemand anders of ken je iemand die wel wat extra aandacht kan gebruiken? Kijk dan op www.presentmontferland.nl of neem contact op met Marije Klein, projectcoördinator Present Montferland, marije.klein@presentmontferland.nl of mobiel 06-23073168.

Wil je op de hoogte blijven van de projecten in Montferland, kijk dan op hun facebookpagina: facebook.com/PresentMontferland/.

Klavertje 4 ondersteunt Present

We hebben met de diaconieën van de Klavertje 4 gemeenten afgesproken dat we de komende 2 jaar Present gaan ondersteunen. Met de prachtige Pinksterdienst in mei in Silvolde hebben we de aftrap gegeven. We gaan regelmatig één of 2 dagdelen meedoen aan een project om een ander te helpen. Dat kan opruimen zijn zoals hierboven beschreven, maar ook behangen of de tuin in orde maken of gezellig koffiedrinken bij iemand die behoefte heeft aan een extra sociaal contact.

Zo helpen wij vanuit de kerk/diaconie met deze doe-dagen. Ook financieel zullen we Present met de Klavertje 4 gemeenten tijdens speciale collectes ondersteunen. We houden u op de hoogte!

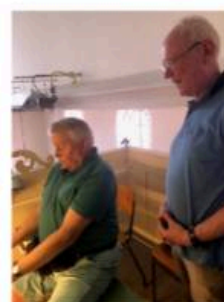
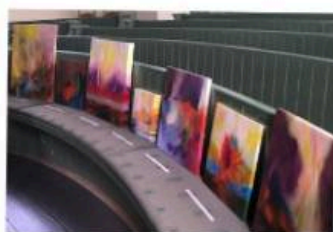
Jan Willem Kruithof
Diaconie 's-Heerenberg-Zeddam

Etten- Terborg-Ulft - fotopagina

Veel talent in de kerk

In de maanden juli en augustus was de kerk tweemaal open op zaterdagmiddag voor bezichtiging en vanwege exposities. In juli presenteerde de Quilt-groep zich, met o.a. Jennie Deurloo en Gesa Fischer. Ware kunstnijverheid. Wat een creativiteit. In augustus waren er ander vormen van kunst: Cor Vinke met prachtige schilderijen, Wim Land met zeer fraaie tekeningen en Ina van Dijk met kleurrijke schilderwerken, verwijzend naar de Openbaringen van Johannes. De belangstelling op beide zaterdagen was groot. Op 17 augustus was er bovendien orgelmuziek van Jan Bultink. Ook meldde zich een meneer Ederveen, die, behalve voor de kunst, ook interesse had voor ons orgel. Als organist in o.a. de Eusebiuskerk in Arnhem wilde hij ook ons orgel wel eens uitproberen. En hij was zeer content, beloofde om nog eens terug te komen. Volgens het woordenboek is de betekenis van talent 'een natuurlijk vermogen of een bepaalde gave'. De vele bezoekers hebben kunnen genieten van veel talent in de kerk!

Koralen huwelijk

Op 14 juli was het precies 35 jaar geleden dat ds. Jan Fischer en zijn vrouw Gesa elkaar het ja-woord gaven. Het (koralen) huwelijksjubileum viel toevallig op een zondag. Na afloop van de kerkdienst werd het bruidspaar toegesproken en toegezongen (lied 416: Ga met God en Hij zal met je zijn). Bij het uitgaan van de kerk ontvingen beide van iedere kerkganger een bloem. Daarna was er heerlijke taart bij de koffie!

De dienst van zondag 8 september stond in het teken van de **vrijwilligers**. Bij de overweging ging ds. Fischer nader in op de tekst uit Romeinen 12:1-8 (Leef volgens de wil van God). Ensemble Ancora en Bert Kleinhesselink zorgden voor de begeleiding van de liederen en prachtige muzikale intermezzo's. Na afloop was er koffie met gebak, een sapje en een hapje.

Etten- Terborg-Ulft - College van Kerkrentmeesters

Onderhoud Protestantse Kerk en Toren te Terborg

We krijgen nog wel eens de vraag vanuit de gemeente waarom enkele zichtbare gebreken aan de Kerk niet worden gemaakt of waarom het zolang duurt voor een reparatie plaatsvindt.

Het antwoord is niet zo eenvoudig als we graag zouden willen maar ik zal hieronder een uitleg geven.

Onze Kerk valt onder Monumentenzorg en als er iets gemaakt of gerepareerd moet worden zullen we dit moeten toetsen of dit kan/mag en wat de eventuele kosten hiervoor zijn.

We krijgen hierbij hulp van het SBKG – Stichting Behoud Kerkelijke Gebouwen Midden en Oost Nederland. Onze contactpersoon bij het SBKG stelt samen met pgETU een overzicht op met zaken die aandacht vragen bij het onderhoud van de Kerk en de Toren voor de periode van 6 jaar, een zogenaamd SIM-overzicht. Naar aanleiding van dit overzicht wordt een kostenplaatje gemaakt en hier wordt dan subsidie voor aangevraagd en meestal krijgen we 60% vergoed.

Hieronder een overzicht van het financieel plaatje van de lopende 6 jaar (= 2019 tot 2025)

Voor de Toren gecalculeerde onkosten zijn € 55.020,00, hierop krijgen we € 33.012,00 subsidie en de overige € 22.008,00 moeten we uit eigen middelen betalen.

Voor de Kerk gecalculeerde onkosten zijn € 93.073,00, hierop krijgen we € 55.844,00 subsidie en de overige € 37.229,00 moeten ook uit eigen middelen worden betaald.

De benodigde werkzaamheden worden in overleg en naar urgentie uitgevoerd, het kan dus voorkomen dat een reparatie (als het geen gevaar voor de omgeving oplevert) een jaar wordt opgeschoven tot er weer een deel van de subsidie vrijkomt.

Ook moeten we bij herstelwerkzaamheden gebruik maken van hiervoor gecertificeerde bedrijven om de subsidie(s) niet mis te lopen en deze bedrijven zijn niet altijd op het gewenste moment beschikbaar.

Vaak is het puzzelen om de werkzaamheden en de op dat moment beschikbare gelden in overeenstemming met elkaar te brengen.

Het is verder goed om te merken dat de gemeente meekijkt en meedenkt om onze Kerk in een goede staat van onderhoud te houden, maar sommige zaken gaan soms iets langer duren dan gewenst.

Gezien de toegezegde en te ontvangen totale subsidie in de periode t/m 2024 á € 88.856,00 gaat het om serieus veel geld en voor de komende 6 jaar zullen de kosten zeker niet minder worden gezien de prijsstijgingen van materialen en lonen.

Op 22 augustus 2024 hebben we een overleg gehad met SBKG om de gehele periode 2019 tot 2025 te evalueren en om te bekijken of we aan alle voorwaarden – eisen hebben voldaan om géén boete(s) te krijgen. Ná controle en overleggen van de benodigde administratieve gegevens hebben we op 23 augustus het verzoek voor de definitieve vaststelling subsidie instandhouding monumenten (SIM) ingediend bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Op 30 augustus is bericht ontvangen van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap dat ons verzoek is goedgekeurd en dat we laatste 10% van de subsidie tegemoet kunnen zien.

Binnenkort, eind oktober begin november wordt er weer een nieuw Sim-overzicht opgesteld voor de periode van 2025 t/m 2030 en ook hier zal waarschijnlijk weer een flink kostenplaatje uit voortkomen waar we weer subsidie voor gaan aanvragen met de expertise en ondersteuning van het SBKG.

Met vriendelijke groeten,

Rob Veenink, kerkrentmeester prot. gem. te Etten, Terborg en Ulft, 06-25288433

Etten- Terborg-Ulft - informatie over de diensten

Deze Klavier verschijnt aan het begin van de herfst. En de herfst 'kleurt' ook voor een goed deel de diensten in de voor ons liggende periode. Want het is een tijd van oogsten, maar ook van loslaten en gedenken. Een tijd van troost en hoop. Heel belangrijk dat we juist in deze tijd van het jaar proberen als gemeente goed om te zien naar elkaar.

Op de laatste zondag van september is er een kanselruil onder de predikanten van Klavertje 4 en komt collega Henriëtte Nieuwenhuis bij ons in Terborg preken (zelf hoop ik in Silvolde voor te gaan). Dat is (waarschijnlijk) de laatste keer dat Henriëtte bij ons op de kansel staat, want in januari 2025 vertrekt zij samen met haar gezin (helaas) naar Indonesië, waar haar man Karel predikant is.

Op de 1e zondag van oktober ben ik vrij en verwelkomen wij Ds. Bakker in onze dienst. Het is dan Israëlzonntag.

Op zondag 13 oktober staan de taken van de Diaconie centraal, zowel in de dienst als ook na de viering op een gemeenteochtend in de Glazeren Kast.

Op de laatste zondag van oktober is ds. ter Avest onze gastvoorganger.

De maand november kent verschillende bijzondere vieringen: op 3 november is het Oogst-/dankdienst en hebben wij één dag eerder in het kader hiervan weer ingezameld voor de Voedselbank – van harte aanbevolen!

Op 10 november willen we een Eredienst Anders vieren, het thema is op dit moment nog niet bekend. Op 17 november is ds. Mol onze gastvoorganger.

Op de laatste zondag van november gedenken wij onze overledenen. Vocaal ensemble Encore uit Varsseveld zal dan mede de dienst muzikaal omlijsten.

En dan is het al weer Advent, tijd van verwachting en inkeer, tijd van voorbereiden op het Kerstfeest: op 1 december beginnen we deze mooie periode van het jaar met een dienst van Schrift en Tafel.

In de Adventsweken nodigen we u naast de zondagse vieringen tevens uit voor een Avondgebed in Klavertje 4 – verband, de data hiervoor zijn: 27 november, 4, 11 en 18 December. Zie hiervoor het artikel op een andere plek in deze Klavier.

Hartelijk welkom bij alle geplande vieringen!
Ds. Jan Fischer

Eeuwigheidszondag - 24 november

Tijdens de Gedachtenisdienst, in de kerk in Etten, gedenken wij de overledenen en in het bijzonder de gemeenteleden die in het afgelopen kerkelijk jaar zijn overleden.

Nabestaanden worden uitgenodigd om de gedachteniskaars aan te steken. Aansluitend is er voor iedereen gelegenheid om een dierbare te gedenken bij het aansteken van een kaarsje.

Vocaal ensemble Encore uit Varsseveld werkt mee aan deze dienst.

Na afloop is er koffie en thee in de Glazeren Kast en gelegenheid om na te praten.

Eeuwigheidszondag wijst op de begrenzing en voltooiing van het leven. Mensen en heel de schepping zijn tijdelijk maar, zo wordt beleden, het leven eindigt niet bij de dood maar keert terug tot God, de Eeuwige.

Jkvr. Lisanne Vegelin van Claerbergen

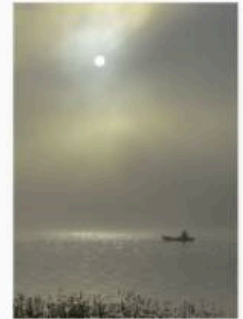
In de vroege morgen van zondag 23 juni kwam Lisanne Vegelin door een misdrijf om het leven, 23 jaar jong.
Onvoorstelbaar. Een harde klap voor haar vader Philippe en zus Eline, maar natuurlijk ook voor verdere familie en vrienden.
Niemand had dit zien aankomen – en toch is het gebeurd.

Lisanne was een jonge vrouw die volop in het leven stond en daarvan genot. Zij werkte voor Vluchtelingenwerk Nederland en werd alom geprezen vanwege haar zorgzaamheid en betrokkenheid bij mensen. Lisanne had een groot hart voor haar medemensen en stond altijd voor een ander klaar.
Nu is daaraan op zo'n wrede manier een einde gekomen.
Daar zijn eigenlijk geen woorden voor ...

Op dinsdag 2 juli hebben wij in besloten kring afscheid van Lisanne Vegelin genomen.
Naast persoonlijke herinneringen stond daarbij de tekst over de stilling van de storm door Jezus centraal (Marcus 4, 35-41).

Wij hopen en bidden dat de storm die door het overlijden van Lisanne in haar familie is ontstaan, langzaamaan tot bedaren mag komen en dat allen die haar dierbaar waren, kracht en de troost van God mogen ervaren in hun groot verdriet.

Ds. Jan Fischer

*De wind ging
liggen en het
water kwam
helemaal
tot rust.*

Uit: Marcus 4 vs 39

Rabijn Awraham Sjalom Soetendorp:

***Ik moet in mijn hart een droom blijven houden
die zovelen zijn vergeten
ik moet altijd blijven dromen
ook al ben ik de enige die dromen heeft.***

Sjalom betekent "vrede", mijn ouders gaven mij die naam midden in de oorlog. Mijn vader zei tegen de ambtenaar van de burgerlijke stand die bezorgd had gevraagd of die naam gezien de Jodenvervolgung wel een goed idee was: "Vrede zal hij heten, want vrede zal er zijn".

In de huidige oorlogstijd in Israël/Palestina schreef hij zijn famiie:
Ik houd jullie vast onder de lage wolken waarboven het zonlicht straalt.

Etten- Terborg-Ulft - kerk allerlei

Inzameling Voedselbank.

Op zaterdag 2 november (2024) is er weer een inzameling in het koor van de kerk in Terborg van 10.00 tot 12.00 uur. Wat fijn dat we al enkele malen zo veel tassen, dozen en kratten met toiletartikelen en houdbare levensmiddelen konden wegbrengen. Elke keer zijn we weer blij verrast.. Daar hopen we natuurlijk weer op. Het is jammergenoeg nog steeds hard nodig

Verjaardagsvisite 20 november - 10.00 uur

Eenmaal in de drie maanden organiseren wij een verjaardagsvisite voor jarige 80plussers.

Bent u jarig (geweest) in september, oktober of november? Of al eerder en was u nog niet in de gelegenheid om het met ons te vieren? We willen u graag een klein feestje aanbieden in de Glazeren Kast. Wij zorgen voor koffie, thee en iets lekkers, een sapje en een hapje en een kleine attentie. Het is voor de organisatie wel fijn, dat u van te voren laat weten of u erbij bent. Dat kan via de dominee 0315-239230 of via de scriba 06-50982245.

En voor alle anderen, niet jarig, of 80min: u bent natuurlijk van harte welkom om de jarigen te feliciteren.

De volgende verjaardagsvisite (voor jarigen in december, januari, februari) is op 19 februari 2025.

Adventsochtend

Op woensdagmorgen 11 december om 10.00 uur houden we weer een advents/koffieochtend. (De gebruikelijke koffieochtend van 18 december komt hierdoor te vervallen.)

Na de koffie en adventsviering drinken we een glaasje, eten een hapje en besluiten met een kopje soep (of iets anders)

Vanaf 1 december ligt een intekenlijst in de kerk. Opgeven kan ook bij Marjolijn Paardekooper, (0315 324532)

Gouden huwelijksjubileum

Op 1 augustus waren Jan en Mieke Veenink 50 jaar getrouwd.

Na een periode van ziekte, zorgen en onzekerheid, kon nu gelukkig op feestelijke wijze aandacht worden besteed aan het gouden huwelijksjubileum.

Wij wensen beide alle goeds voor de toekomst en samen nog veel mooie jaren.

Vocaal Ensemble Encore o.l.v. Liga Vilmane werkt mee aan de Gedachtenisdienst op 24 november.

Etten-Terborg-Ulft - collecte-overzichten-diaconie

	Doel	In dienst	Aanvulling	Per bank	GIVT	Totaal
3-mrt-24	KIA Voorjaarszending Libanon	€ 70,77	€ 50,00	€ 2,00		€ 122,77
10-mrt-24	KIA Zending Indonesie	€ 35,50	€ 50,00	€ 17,00	€ 14,05	€ 116,55
17-mrt-24	KIA Zending Rwanda	€ 66,45	€ 50,00	€ 17,00		€ 133,45
24-mrt-24	PKN Miss. Werk Palmpasen	€ 25,20	€ 50,00	€ 10,00		€ 85,20
28-mrt-24	Diaconieproject KL.4 Het Passion	€ 61,20	€ 50,00	€ 22,00	€ 4,68	€ 137,88
31-mrt-24	KIA Paascollecte Colombia	€ 59,15	€ 50,00	€ 22,00	€ 23,41	€ 154,56
	Collectes diaconie totaal maart					€ 750,41

7-apr-24	Stichting tegen zinloos geweld	€ 42,10	€ 50,00	€ 12,00	€ 20,00	€ 124,49
14-apr-24	KIA Zending april Rwanda	€ 61,85	€ 50,00	€ 17,00		€ 128,85
21-apr-24	Edukans	€ 22,95	€ 50,00	€ 7,00	€ 14,02	€ 93,97
28-apr-24	SOS Kinderdorpen	€ 51,65	€ 50,00	€ 17,00		€ 118,65
	Collectes diaconie totaal april					€ 465,96

5-mei-24	KIA Noodhulp Oekraïne	€ 54,86	€ 50	€ 13,00	€ 25,00	€ 143,09
12-mei-24	KIA Binnenlands Diaconaat	€ 49,90	€ 50	€ 18,00	€ 13,94	€ 131,84
26-mei-24	KIA Zending Bangladesh	€ 33,45	€ 50	€ 18,00		€ 101,45
	Collectes diaconie totaal mei					€ 376,38

2-jun-24	Stichting Care Travel	€ 43,43	€ 50,00	€ 17,00	€ 9,00	€ 119,77
9-jun-24	KIA Werelddiaconaat Libanon	€ 56,55	€ 50,00	€ 12,00		€ 118,55
16-jun-24	Stichting Mini Mana	€ 49,85	€ 50,00	€ 17,00	€ 23,36	€ 140,21
23-jun-24	Project KL.4 Present Montferland	€ 19,55	€ 50,00	€ 17,00	€ 4,65	€ 91,20
30-jun-24	KIA Werelddiaconaat Moldavië	€ 19,35	€ 50,00	€ 2,00	€ 18,65	€ 90,00
	Collectes diaconie totaal juni					€ 559,73

COLLECTEBESTEMMINGEN DIACONIE 29 september t/m 24 november NL 21 RABO 0373 7392 22 t.n.v. Diaconie pgETU

29 september	Prot. Kerk, Nederland, missionair werk; kerk zoekt jongeren op
6 oktober	Kerk in Actie, Israël, werelddiaconaat; jongeren bouwen aan vrede
13 oktober	Het vergeten kind
20 oktober	Kerk in Actie, werelddiaconaat; Indonesië, versterken positie boeren
27 oktober	Stichting Leergeld, schoolspullen voor kwetsbare kinderen
3 november	Kerk in Actie, najaarszending; Ghana, versterken kerk op kwetsbare plek
10 november	Kerk in Actie, werelddiaconaat; Bolivia, duurzame landbouw in de Hoge Andes
17 november	Erik Scherderhuis, voor jongeren met hersenletsel
24 november	Prot kerk, pastoraat met het oog op het einde

Gendringen-Bontebrug

Gemeenteleven,

De tweede Klavier van dit jaar heeft u in handen. Hopelijk is het weer net zo mooi of misschien nog wel mooier dan de eerste.

De zomer is bijna voorbij en op 22 september begint de herfst alhoewel de meteorologische herfst al op 1 september is begonnen.

Als je buiten loopt of fietst vooral in het bos of je tuin dan zie en ruik je dat de herfst is begonnen.

Gelukkig was 1 september (startzondag) nog niets te merken van de herfst, toen was het nog prachtig zomerweer en zaten we samen met heel veel mensen bij de schaapskooi in Megchelen bij Rikie Keuper te genieten van de openluchtdienst maar daarover wordt in deze Klavier op een andere plek geschreven.

Mijn vakantie zit er ook bijna op, nog een paar daagjes.

Ik vertelde u al in de vorige Schakel dat ik in Zeeland op de fiets zat in Domburg en omgeving.

Prachtige omgeving met heel mooi weer.

Omgeving Achterhoek is prachtig maar de zee, ja die zee, die heeft een bijzondere aantrekkingskracht op mij.

Minstens 1 keer per jaar, liefst vaker ben ik te vinden in de buurt bij zee en strand.

De zee is altijd anders: kalm, wild, rustig of woest. U merkt de zee heeft een bijzondere plek in mijn hart.

Op 31 augustus mocht mw. Jopie Gironce-Poortman 100 jaar worden.

Vanuit onze gemeente mocht ging ik op bezoek om haar te feliciteren en namens de gemeente heeft ze

een mooie plant gekregen.

De waarnemend burgemeester was ook op deze feestelijke dag om haar te feliciteren.

Haar familie was hierbij aanwezig en had een prachtig feest voor haar georganiseerd.

Wij wensen Mw. Jopie Gironce-Poortman een gezegend nieuw levensjaar toe.

Inmiddels zijn de eerste vergaderingen alweer achter de rug en komt al het kerkenwerk weer op gang.

Ook Ds. Joop Mol is weer terug van vakantie en heeft ook alweer een aantal bezoeken afgelegd.

De beroepingscommissie is bij elkaar geweest maar daarover schrijft iemand anders een stukje.

In onze gemeente is een aantal gemeenteleden ziek en is onder behandeling of wacht op een uitslag.

Een aantal gemeenteleden was opgenomen in het ziekenhuis maar is inmiddels weer thuis.

Uw gebed is nodig voor hen maar ook voor anderen, hen die zich alleen voelen, in de put zitten, zorgen hebben en ook voor onze hele gemeente.

Wij zijn samen op zoek en hebben elkaar hierbij nodig.

Laten we elkaar steunen, bemoedigen, er zijn voor elkaar, om hoopvol, met vertrouwen en moed naar de toekomst te kijken.

Samen op weg te zijn, stap voor stap.

Lieve groet voor u allen,

Gonda Verschoor

Ouderling pastorale zorg

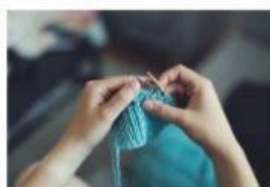
OPEN KERK

dinsdag: Handwerken

(consistorie)

we starten weer op

1 oktober

Wijzigingen worden via de zondagsbrief doorgegeven

woensdag: Inloop koffieochtend

10.00 – 11.30 uur:

(consistorie)

In de oneven weeknummers,

dat is op:

25 september, 9 en 23 oktober, 6 november 2024

Beroepingswerk

Zoals u weet hebben wij als beroepingscommissie de taak op ons genomen om een nieuwe predikant te zoeken.

Nu de pastorie definitief is verkocht, kunnen en mogen we dan echt aan de slag.

Natuurlijk hadden we het e.e.a. in de afgelopen periode al wel voorbereid, maar nu begint het echte werk.

We hebben uitgesproken welke eigenschappen wij graag zouden willen zien in een nieuwe predikant, daarbij rekening houdend met de diversiteit van de gemeente.

Dat heeft inmiddels geresulteerd in een profielschets en een opzet voor de vacature-tekst.

De vacature is op 15 september gepubliceerd in de wekelijkse nieuwsbrief van de Protestantse Kerk, op de website www.protestantsekerk.nl/vacatures en op onze eigen website.

De einddatum voor de reacties is gezet op 13 oktober a.s.

Zoals bekend, hebben de gemeenteleden ook het recht om met een voordracht te komen.

De gemeenteleden kunnen namen noemen van predikanten die zij graag zouden beroepen.

Wij willen u allen vragen om, indien u dit wenst, van dit recht gebruik te maken.

Ook deze voordracht zouden we graag uiterlijk 13 oktober a.s. per email willen ontvangen via beroepingscom.pggb@gmail.com of in een gesloten envelop in de brievenbus aan de Grotestraat 28 of bij één van de commissieleden.

We behouden ons wel het recht voor om te kijken of degene wiens naam wordt genoemd, ook past binnen het profiel dat wij hebben opgesteld.

We zullen u in de komende maanden op de hoogte houden van de voortgang van onze zoektocht, met inachtneming van de restricties die ons zijn opgelegd.

Omdat het al een tijdje geleden is dat we als commissie bij elkaar zijn geroepen, vermelden we voor de volledigheid nog even de namen van de leden van de commissie:

Tine Maatman-Heezen

Gonda Verschoor

Gerard Bongers

Erik te Boekhorst

Gerwin Uenk

Jo-Anne Groefsema

Annika Keuper-Schut

Ds. Gerjanne v/d Velde (consulent)

Bijzondere diensten

6 oktober om 10.00 uur is er een **kinderdienst** met als thema **"Alle goeds voor jou"**

De dienst is voor iedereen dus zeker niet alleen voor de kinderen : Welkom allemaal!

De dienst is voorbereid door de kinderdienstcommissie.

We leggen uit wat de zegen betekent.

Wij ontvangen de zegen van God aan het einde van de dienst en kunnen de zegen doorgeven aan anderen. Dat kan met woorden maar ook door iets voor een ander te doen.

De bloemen uit de kerk bij iemand brengen is een goed voorbeeld van de zegen uitdragen.

Het wordt een mooie dienst voor jong en oud!

10 november om 10.00 uur is er een dienst met als thema **"Tijd"**

We lezen uit Prediker 3: 1-9 "Alles heeft zijn tijd"

De dienst wordt verzorgd door The Joysingers, een Gospelkoor uit Dinxperlo olv Quintus Sachs.

We zingen met elkaar mooie liederen en het koor zingt ook een eigen repertoire.

Sommige nummers uit het repertoire zingen we samen.

De liederen worden afgewisseld met mooie teksten.

We hopen een fijne dienst met elkaar te hebben!

Collectedoelen

22-09 Kerk in Actie Syrië

Afgelopen week was het Vredesweek. Daarom collecteren we voor Syrië. Na de jarenlange burgeroorlog heeft de Kerk in dit land onze hulp hard nodig bij de wederopbouw.

**Kerk
inActie**

29-09 Protestantse kerk Missionair werk

De kerk zoekt jongeren op. Een van de speerpunten van een toekomstgerichte protestantse kerk is samen met de jongere generaties optrekken op het gebied van zingevingsvraagstukken. Daarom is de Protestantse kerk betrokken bij festivals als Graceland en Opwekking waar jonge zinzoekers elkaar ontmoeten.

06-10 Kinderdienst Waterputten in Ethiopië

13-10 Stichting Present

Stichting Present gelooft dat mensen best bereid zijn om zich in te zetten voor de ander en de samenleving. De kloof tussen deze bereidheid en het daadwerkelijk in actie komen is voor veel mensen (te) groot. Er is een brug, een verbindende schakel nodig.

De missie van Present: Een brug slaan tussen mensen die iets hebben te bieden en mensen die daarmee geholpen kunnen worden.

De gezamenlijke diaconieën van Klavertje-4 steunen de komende 2 jaar Stichting Present.

20-10 Kerk in Actie Wereld diaconaat Indonesië

Op 16 oktober is het wereldvoedseldag. Daarom collecteren we vandaag voor een beter leven voor boeren en hun gezinnen in Indonesië. Met steun van Kerk in Actie helpt de kerk de boeren bij het overstappen op duurzame landbouw. Ook vormt de kerk spaar-kredietgroepen en leert ze boeren hoe ze voor hun rechten kunnen opkomen.

**Kerk
inActie**

27-10 War Child

War Child zet alles op alles om kinderen in oorlog een toekomst te bieden. Ze zorgen ervoor dat ze leren rekenen, lezen en schrijven of een vak leren. Ze creëren wereldwijd een veilige

omgeving waar kinderen weer tot zichzelf kunnen komen en een stabiele vreedzame toekomst kunnen opbouwen. Daar hebben kinderen recht op.

03-11 Kerk in Actie Najaarszending Ghana

Ghana is een overwegend christelijk land, alleen in het droge noorden zijn christenen in de minderheid. Kerken in Noord-Ghana leiden sterke voorgangers op, die de uitdagingen van hun leefomgeving begrijpen en de mensen kunnen ondersteunen.

**Kerk
inActie**

06-11 Collecte voor de Voedselbank

Het is al jaren de goede gewoonte om op Dankdag de Voedselbank te laten meedelen in onze dank. Dit doen we door houdbare producten te doneren in het krat in het portaal van de kerk in Gendringen. De voedselbank helpt diegene die het financieel echt even niet redden door ze tijdelijk te voorzien van voedselhulp. Samen met bedrijven, instellingen, gemeenten en particulieren zorgen we er voor dat armoede wordt bestreden, voedseloverschotten verdwijnen en het milieu minder wordt belast.

VOEDSELBANKEN.N
Oog voor voedsel - Hart voor mensen

10-11 Kerk in Actie werelddiaconaat Bolivia

Duurzame landbouw in de hoge Andes. Door klimaat verandering is de regenval in het hoge Andesgebergte steeds grilliger. Veel jongeren trekken naar de stad, omdat ze geen toekomst meer zien in de bergen. Maar sinds daar waterreservoirs gebouwd worden, is irrigatielandbouw mogelijk en keren jongeren weer terug. Het geeft hoop dat zelfs op 4000 meter hoogte landbouw mogelijk is.

17-11 Amnesty International

Amnesty International is een wereldwijde beweging van meer dan 7 miljoen mensen in meer dan 150 landen. Samen strijden we voor mensenrechten en tegen onrecht. Het symbool van deze organisatie is een kaars met prikkeldraad, een verwijzing naar het motto "het is beter een kaars aan te steken dan de duisternis te vervloeken."

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

Eindelijk, eindelijk, eindelijk.

In 2021 ontstond er een energiecrisis in Nederland door de inval van P. in Oekraïne. Heel veel mensen konden hun elektriciteitsrekening niet meer betalen. Een catastrofe leek nabij.

Gelukkig besloot onze toenmalige regering om elk huishouden € 400 te schenken. Heel veel huishoudens konden onder andere daardoor hun energierekening betalen.

Ook huishoudens, die het geld niet nodig hadden kregen dit bedrag. In Ommen bedacht een dominee om nog meer te doen voor de mensen, die in nood waren. Er werd maar liefst € 23.000 opgehaald en verdeeld. Energiecoaches gingen bij huishoudens langs om adviezen te geven, witgoed dat stroom vrut, werd ingeruild voor moderne apparaten enz. De energierekening ging zo behoorlijk omlaag. Mensen werden daadwerkelijk en fundamenteel geholpen.

Ook in onze kerken is een bedrag opgehaald voor dit doel. Het heeft alleen erg lang geduurd voordat we wegen vonden om ons geld te doneren.

We hebben met allerlei instanties en de gemeente gesprekken gevoerd of we met dit opgehaalde geld mensen, die diep in de energiearmoede zaten konden helpen. Uiteindelijk bleek de gemeente te willen samenwerken.

Helaas vertrok de aangetrokken deskundige en waren we, als diaconie, bang dat het geld zinloos op onze rekening zou blijven staan. Gelukkig pakte een kordate mevrouw op het gemeentehuis onze vraag op. Het geld wordt nu besteed om

mensen, die nu nog steeds moeite hebben hun energierekening te betalen te ondersteunen. Ook worden er enkele koelkasten aangeschaft voor statushouders, die anders een (dure) lening zouden moeten afsluiten. Zij krijgen een nieuwe koelkast, die weinig stroom (vr) eet. We weten nu dat het geld voor dit mooie project goed terecht komt.

Jan Jolink

Voor Elkaar

Noteert U alvast: 31 oktober is er weer een gezellige middag in de Oevelgunne. Om 14.15 uur staat de koffie of thee voor U klaar.

Deze middag komen Dhr. en Mevr. Derksen ons iets vertellen over hulphonden. Zij doen ontzettend goed werk, zij leiden hulphonden op en kunnen er

boeiend over vertellen. Misschien brengen ze wel een hulphond mee en kunnen we hen aan het werk zien. Breng gerust iemand mee. Mensen die interesse hebben van harte welkom. Tot 31 oktober.

Vriendelijke groet
Gerda Vink

Collectebonnen

Velen maken al gebruik van de mogelijkheid om de collecte in de dienst te voldoen met collectebonnen. Soms is er verwarring over de aanschaf van deze bonnen, maar dit gaat als volgt:

U maakt een bedrag over op de bankrekening van de CVK van de kerk met vermelding "collectebonnen". De boekhouder signaleert dit en geeft dit aan mij,

Wim Lammers, door.

Ik zorg dat deze bonnen bij u terecht komen, het aantal dat u besteld hebt via uw betaling.

De bonnen vertegenwoordigen een waarde van € 0,50. U kunt dus zelf bepalen welk bedrag u hiervoor overmaakt.

Voor vragen kunt natuurlijk altijd bij mij terecht.

Wim Lammers

Landkruisviering zondag 8 september in Megchelen

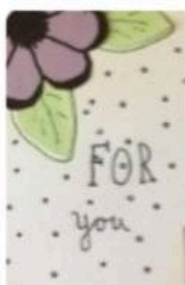
Bij prachtig weer vierden we op 8 september een oecumenische dienst bij het Dankbaarheidskruis in Megchelen. Er werden gedichten voorgedragen, samen gezongen en er was een mooie tweespraak over Hoop. Ieder kon op een blaadje zijn of haar hoop opschrijven. Deze blaadjes werden aan een boom opgehangen. De ongeveer 80 aanwezigen genoten van de muzikale begeleiding van de Gendringse Orkest Vereniging (GOV).

Het was een mooie en fijne viering.

De afgelopen periode ging de bloemengroet naar:

25-08 Mw. Blecking-Cardol, Prinsenhof 4, Gendringen.
Dhr. Keuper, Woldenburgseweg 10a, Gendringen.
01-09 Mw. Keuper-Goossens, Hogestraat 4, Megchelen.

De **kaart** ging met een hartelijke groet naar:

25-08 Dhr. Nusselder, IJsselstraat 6. Gendringen.
01-09 Mw. Gironce-Poortman, Kerkplein 53, Gendringen.

MARKTPLAATS.NL -PROJECT

kraam 304

De Schakel nr. 128 is nog maar net rondgebracht in Gendringen en toch kwam alweer de vraag om kopij in te leveren voor de nieuwe uitgave van "Klavier".

Dus op één van de zwoelste dagen tot nu toe probeer ik er maar weer iets van te maken. In de vorige uitgave van "De Schakel" kon ik melden dat dit project in de periode tussen De Schakel 127 en De Schakel 128 maar liefst € 344,55 voor de kerk opleverde. Dan denk je bij jezelf: "ach zomer, het zal nu wel wat minder worden."

Maar dat valt reusachtig mee, want door de verkoop op Marktplaats kwam er binnen: voor 2 elektrische tandenborstels € 35,--, een close-in boiler € 15,--, een haakse slijper € 15,--, een hardstenen brievenbus € 85,--, een kluisje € 60,-- en een air-cooler (had ik hem maar zelf gehouden) € 30,--. Hierdoor kon er € 240,-- naar de kerk worden overgemaakt.

De opbrengst van Kraam 304 bij Hodgepodge, Dinxperlo, is nog niet zo als ik die graag zou zien, maar ook hier draaien we nog steeds in de plus: op 23-8-24 kon ik € 49,20 naar de kerk overmaken. Er is iemand die trouw elke maand € 5,-- doneert om de huurlasten te verminderen. Voor 2 maanden kreeg ik € 10,--; die heb ik bij Hodgepodge in de kas gestort op kraam 304.

Goed, wat minder dan in de daaraan voorafgaande periode, maar toen ging het over een wat langere tijd omdat er wat meer tijd zat tussen het verschijnen van de twee Schakels.

We zijn best trots op het feit, dat er zoveel mensen meeleven, meedenken en spullen ter beschikking stellen. Met ons allen zorgen we voor een wat **GROENERE WERELD**.

We hebben nog leuke spullen op Marktplaats staan, dan wel bij Hodgepodge/Kraam 304 die een nieuwe eigenaar zoeken.

Zo hebben we o.a. een prachtige Samsung DVD-Blue Ray geluidsinstallatie met 5(!) boxen, een Bosch trimmer/graskantensnijder, een nagenoeg nieuw

Philips koffiezetapparaat met thermoskan, een fietsstoeltje, 2 lundia ladenkastjes, 2 DVD kasten, een yogabal, een mobiele airco en een heleboel kleine spullen die op 'de kraam' liggen bij Hodgepodge.

Bent u er al eens geweest? Niet? Hoog tijd dan!

Belt, appt of mailt u me maar als u nog zaken heeft die een 2e kans verdienen.

Onze garage begint aardig vol te raken, dus grote dingen kunnen we niet kwijt. Als u één of twee duidelijke foto's stuurt (of ik kom ze maken) dan plaats ik een advertentie op Marktplaats. Voor kleine spullen probeer ik een plekje te vinden op kraam 304 of ze verblijven, in afwachting van ruimte op de tafel, even bij ons. Als spullen niet verkocht worden, brengen we ze, noodgedwongen, na verloop van tijd naar de Kringloop.

Dank u wel aan alle mensen die meedenken en meeleven!

Kees Kleuver
mobiel/whatsapp 06 25 147 665
vast 0315-685947 of
per email c.kleuver@yahoo.com.

Silvolde

Bij de diensten

Het lijkt altijd rustig, de herfstperiode zo na de reuring van de opstart en voor de drukte van Advent en Kerst maar ook deze weken is er weer genoeg aan bijzonderheden rond de vieringen te melden.

Op **6 oktober** vieren we de Maaltijd van de Heer. Eerst in de kring in de kerk en aansluitend in kleinere kring in de Schuylenburgh. Het zijn altijd dierbare zondagen waar zo tastbaar wordt waar we als geloofsgemeenschap van leven.

13 oktober hopen ds. Kor Datema uit Varsseveld als gastvoorganger te begroeten.

Op **20 oktober** is het weer tijd om te vieren met jong en oud.

3 november zijn er twee diensten – een traditie die Silvolde nooit gekend heeft maar waar we zo nu en dan toch wat mee experimenteren – de ochtenddienst is een 'normale' dienst. In de avonddienst **om 19.00 uur** is er ruimte voor muziek en dit keer worden we daarbij ondersteund door Vocaal Ensemble Encore.

Dankdag valt dit jaar op woensdag **6 november**. We eten eerst met elkaar vervolgens is er een dankstond met medewerking van De Cantorij en na afloop is er koffie en praten de diverse colleges u graag bij over het reilen en zeilen van de gemeente.

Ds. Dik Bos uit Doetinchem zal op **10 november** bij ons voorgaan.

Op **24 november** is het Eeuwigheidszondag, de laatste zondag van het kerkelijk jaar, in het licht van de belofte van Gods nieuwe wereld herdenken wij de gemeenteleden die het afgelopen jaar zijn overleden.

Aan deze dienst werkt Cantores Versicolores mee.

Goede en gezegende diensten gewenst!

Vieringen Schuylenburgh

De vieringen zijn om 16.30 uur op de Deal. Wanneer de pastor er is betreft het een communieviering

Woensdag 2 oktober: pastor G. van de Munckhof

Woensdag 16 oktober: ds. G. van der Velde-Meijer

Woensdag 6 november: pastor G. van de Munckhof

Woensdag 20 november: ds. G. van der Velde-Meijer

Huwelijksjubilea

Voor oktober zijn er een tweetal huwelijksjubilea te vermelden.

Op 4 oktober is dat voor het echtpaar Icking-Willink, Melkweg 8. Zij zijn dan 50 jaar getrouwd.

En op 24 oktober geldt voor Marcel en Marlies Westra - van de Beld, Zuivelweg 10, dat hun huwelijk het predicaat robijn krijgt omdat het dan 40 jaar geleden is dat zij elkaar het ja-woord gaven.

We feliciteren hen van harte en wensen hen ook toe dat zij gedragen door de Bron van alle liefde nog vele jaren met elkaar en hun dierbaren het leven mogen delen.

Jarigen 80+ Oktober

04-10 Mevr. H.J. Rougoor-Wensink, Laan van Schuylenburch 202

08-10 Mevr. G.M. Koenders-Bosveld, Laan van Schuylenburch 178

09-10 Dhr. W.H. Luiten, Raadhuisplein 206, Wehl

11-10 Mevr. A. Huiting-van Dam, Pr Willem Alexanderstraat 3

11-10 Mevr. D.J. Spekking-Wisselink, Zaagpad 8

16-10 Dhr. B.J. Dorrestijn, Lichtenberg 5

16-10 Dhr. G.G. Hein, Pellendijk 7A, Terborg

17-10 Mevr. G.J. Slomp-Bruggink, Laan van Schuylenburch 212

18-10 Mevr. G.W. Nusselder-Gosseling, Keurkamer 10 K213, Uift

23-10 Mevr. D. Udink-Gemmink, Laan van Schuylenburch 78

Meeleven

Op donderdag 22 augustus is op de leeftijd van 89 jaar, overleden mevr. Johanna Grada Berendina Vriesen-Spekking. Jo was getrouwd met Gerrit Vriesen, Eekhoornhof 40, en verbleef sinds enkele maanden op de Oevelgunne in Gendringen. De rouwdienst en de begrafenis hebben plaatsgehad op donderdag 29 augustus vanuit onze kerk. Wij wensen haar man, kinderen en kleinkinderen veel sterkte met dit verlies. In de volgende Wat ons bindt zal een gedachtenis komen te staan.

Nadat het diverse malen is uitgesteld hoopt dhr. Breukelaar, Heuvelstraat, dan eindelijk naar Nijmegen te kunnen voor een nodige maar ingrijpende operatie.

Dhr. Colenbrander, Lichtenbergseweg 567, is na een val voor revalidatie opgenomen in Antonia. Wij wensen hem kracht toe om te herstellen.

Struikelstenen

Op vrijdagmiddag 6 september zijn er struikelstenen gelegd voor Rosa, Godfried en Ella Wolf. De middag begon in de kerk. Daar werd het verhaal over de familie Wolf in woord en beeld verteld door Marcel van Berkum. (Dit is nog terug te kijken via Kerkdienst Gemist). Vervolgens gingen de belangstellenden naar de Heuvelstraat. Na een korte toespraak door wethouder mevr. Janine Kock werden de laatste struikelstenen in de gemeente Oude IJsselstreek gelegd. De nazit van deze gedenkwaardige middag was in de kerk

Leerhuis Job

Een viertal zondagen in oktober en november wil ik stilstaan bij het boek Job. Een boek dat qua thematiek ook mooi past in die tijd van het jaar. Het gaat over los (moeten) laten, over verlies en de vragen die dat oproept en de antwoorden die soms snel gegeven worden.

Om u de gelegenheid te geven mee te gaan in de achtergronden van dit bijzondere verhaal heb ik een aantal avonden gepland waarin we stilstaan bij de lezing voor de zondag erna.

Data: 24 oktober, 31 oktober, 14 november en 21 november

tijd: 19.30 uur / locatie: in de consistorie

Meditatie

Ben je op zoek naar stilte, rust en bezinning? Dit najaar wil ik weer een aantal keren de kerk open doen voor een moment van meditatie. We zijn dan op een verstilde en minder 'talige' manier bij zijn maar een mooi moment van samenzijn rondom een bijbeltekst.

Na afloop is er koffie en thee en tijd om elkaar te ontmoeten.

Data: 10 oktober, 14 november, 12 december
tijd: 9.30 -10.30 uur / locatie: Kerk Silvolde

Aanmelden

Voor beide bovenstaande activiteiten geldt:

Graag uiterlijk de dinsdag voor de donderdag waarop je wilt komen even een berichtje dat je komt: predikant@pgsilvolde of tel 06-48773774 / 0315-239910

Samen aan tafel

Zondag 27 oktober en zondag 24 november wordt er weer gekookt en bent u van harte welkom om aan te schuiven. Om 17.30 begint de maaltijd, voor aanvang van de maaltijd bent u al welkom voor koffie, thee of fris. Dus wie gezellig mee wil eten is op deze zondagen van harte welkom.

Wilt u mee eten dan kunt u zich vanaf 1 tot uiterlijk vrijdag 25 oktober en vanaf 1 tot uiterlijk vrijdag 22 november opgeven bij Gerry Neijland tel. 0315-631627 of Mariet Weening 0315-329000.

Het grote opruimfestijn op zaterdag 12 oktober!!

Het is dan toch zover gekomen. Niet alleen de toezichthouders van de rommelmarktpullen maar ook de spullen zelf gaan kleiner wonen. We hebben nieuw onderdak voor ze gevonden. Maar zoals dat bij elke verhuizing gaat ruimen we wel goed op. En dat doen we op zaterdag 12 oktober. Vanaf 9.00 uur is het heerlijk koopjes jagen in (en bij mooi weer om) De Sprank. Ook aan de inwendige mens wordt weer de nodige aandacht besteed. Het belooft een oergezellige dag te worden.

Films in de Sprank

22 oktober - Ladies in Lavender

Ladies in Lavender vertelt het verhaal van twee ongetrouwde, oudere zussen Ursula en Janet Widdington (Judi Dench en Maggie Smith). Hun rustige leventje in het plaatsje Cornwall wordt in 1936 abrupt verstoord wanneer de onbekende Andrea Marowski (Daniel Brühl) na een bootongeluk gewond aanspoelt aan de kust van hun dorpje. Ze besluiten de knappe jonge Pools-Joodse violist in huis te nemen totdat hij weer sterk en gezond is. Al snel blijkt dat de charmante Andrea niet alleen welkom is in hun huis, maar ook in het hart van beide dames! Wanneer een Russische schilderes Cornwall bezoekt en ontdekt dat de aangespoelde jongen een zeer getalenteerde violist is, neemt ze gelijk stappen om zijn gave wereldkundig te maken. De zussen zijn doodsbang om 'hun waardevolle cadeau' weer kwijt te raken en doen er dan ook alles aan om 'hun Andrea' bij zich te houden....

19 november - Yao

Vanuit zijn dorp in het noorden van Senegal staat de 13-jarige jongen Yao klaar om zijn held te ontmoeten: Seydou Tall, een beroemde Franse acteur. Wanneer hij uitgenodigd wordt om zijn nieuw boek te promoten, gaat Seydou voor het eerst naar zijn land van herkomst. Om zijn droom te vervullen legt de jonge Yao 387 kilometer af om in zijn eentje naar de hoofdstad te reizen. Onder de indruk van dit kind besluit de acteur zijn verplichtingen te ontvluchten en hem naar huis te vergezellen.

17 december - As it is in heaven

Dirigent Daniel Daréus toert om de wereld met zijn wereldberoemde muziekstukken en staat dag na dag op het podium. Tot hij een hartaanval krijgt en hij het doktersadvies krijgt zeer rustig aan te doen. Hij keert terug naar zijn geboortedorp en neemt een andere naam aan om zijn aanwezigheid geheim te houden. In die tijd van bezinning moet hij onder ogen zien dat zijn carrière slechts een vlucht was uit zijn ongelukkige jeugd jaren. En dat terwijl hij juist weer woont tussen dezelfde mensen van toen.

Voor alle films geldt:

Om 19:45 staat de koffie klaar, de film begint om 20.00 uur en een vrij gift is welkom!

Zondagmiddagconcerten

The Outbound Scallywag Carnival

Een nieuw seizoen met mooie zondagmiddagconcerten staat weer gepland. Het seizoen wordt op **20 oktober** geopend met een optreden van The Outbound Scallywag Carnival (OSC). Een live optreden van OSC is een parade van klanken, grappen en anekdotes die een beroep doen op je hele scala aan emoties, het is dan ook meer dan alleen een bezoekje aan een live band. Gevormd om de gebroeders Sander en Martijn Ketelaar ziet in 2008 de band het levenslicht op de 50e verjaardag van wijlen banjoïst Henk Talen. Al snel voegen Wendy Nijhof, met wie Sander later zal trouwen, en Dick Scharn zich bij de band en is The Outbound Scallywag Carnival een heuse Bluegrass band rond 1 microfoon. Door het overlijden van Henk Talen in 2018 slaat de band enigszins gedwongen maar met veel passie een andere weg in, Erwin Stukker op pedal steel en Marc van Doornik, neef van Wendy, op drum geven de band een andere klank en laten zien dat bluegrass en country hand in hand gaan. De band heeft humor hoog in het vaandel staan en gekscherend is er door Martijn al eens geroepen, hoe meer je afsprekt hoe meer er mis kan gaan. Dit lijkt zelfs soms op het podium bij de andere bandleden tot verbazing maar de rasmuzikanten laten zich niet misleiden en weten ieder optreden tot een beleving te maken. In 2019 voegt Neeltje van Diggele zich bij de band als vaste bassiste. Zij en Erwin vormen de koude kant maar beamen dat de band met als kloppende hart de Ketelaars als een warme familie voelt.

tBS

Het zondagmiddagconcert van **zondag 17 november** zal worden verzorgd door de muzikanten van tBS. tBS (ten Brinck Surquin) bestaat uit Luc ten Brinck en Raimond Surquin die allebei de zang en gitaar voor hun rekening nemen. Op deze middag wordt tBS aangevuld met Gerard Hegman op bas en zang en Gerard Massop op zang, gitaar, mandoline en mondharmonica. De covers en eigen nummers worden hoofdzakelijk akoestisch ten gehore gebracht en veelal voorzien van meerstemmige zang. Zonder vast te zitten in een muzikale voorkeur worden er veelal Americana nummers ten gehore

gebracht. Bij deze mix van country, blues en soul kunnen nummers van The Band natuurlijk niet ontbreken. Het muzikale viertal heeft jarenlang ervaring in verschillende formaties.

Aanvang alle concerten 15:00 uur. Entreprijs is 10 euro

Jeugdclubs

De jeugdclubs en de tienerkerk zijn in september weer begonnen. Kijk op pgsilvolde.nl voor de volledige informatie

Vervoer nodig?

Heeft u vervoer naar de kerk nodig? Neem dan contact op met Mariet Weening, tel. 0315-329000

Wat ons bindt

Het november-nummer van Wat Ons Bindt verschijnt rond 28 oktober

Erepenning voor Mariet Weening

Tijdens de startzondagdienst van 8 september is aan Mariet Weening de erepenning van de Federatie voor Diaconieën uitgereikt. Mariet is -met tussenpozen- in totaal zeker 16 jaar lid geweest van de diaconie en heeft in het verleden altijd uitzonderlijk veel gedaan en georganiseerd, zoals de voor- en najaarsreisjes en de kerstmiddagen. Daarnaast is ze ook al vele jaren lid van de HVD en geeft ze geregeld door aan de diaconie wat er aan wel en wee speelt onder gemeenteleden. Redenen en dankbaarheid genoeg dus om haar eens flink in het zonnetje te zetten.

Van de Kerkrentmeesters

Een paar maanden zomerreces vliegen voorbij, en als kerkrentmeesters we zijn dan ook weer fris en fruitig aan het nieuwe seizoen begonnen. Beheerder portefeuille grondzaken is actief gebleven tijdens de vakantie, en heeft goed resultaten geboekt: de onvrede over een perceeltje dat gebruikt wordt door een inwoner van Silvolde is tot tevredenheid van de meeste mensen opgelost. Een ander geval ook: de gemeente claimde dat wij een aantal vierkante meters grond van hun in gebruik zouden hebben. Dat bleek ook zo te zijn, maar al dusdanig lang dat wij dit, na wat administratieve handelingen als ons eigendom kunnen beschouwen. We kunnen hier tevreden over zijn: alternatief was kopen of terugbrengen in de oorspronkelijk staat, allebei niet-interessante en veel duurdere opties. Het dak van de Sprank lijkt een hoofdpijndossier te worden. We dachten het opgelost te hebben, maar tijdens een hoosbui bleek dit niet zo te zijn. Directe waterschade valt mee, maar het is voor het beheer van de Sprank altijd weer een onprettige verrassing..het blijft zo een aandachtspunt. Via Ada en Derk Weenink werd als agendapunt aangedragen dat het sanitair van de Sprank wel een opfrisbeurt behoeft. Na het ter plekke bekeken te hebben is vastgesteld dat dit inderdaad niet overbodig is, en gaan we actie ondernemen. En als laatste..Ada Weenink treed al 25 jaar enthousiast op als beheerder van de Sprank! Onze dank is groot, samen met Derk organiseert ze de zaakjes prima. Erg gesteld op het feit dat de zaken goed geregeld zijn, en dat wordt dan, geheel terecht, ook verwacht van de gebruikers. Allerlei groepen mensen, al dan niet verbonden met de kerk maken gebruik van de Sprank. Veel regel, voorbereidingen en naderhand weer de boel in orde maken: als dank hiervoor werd Ada met de startzondag in het zonnetje gezet. Na een korte speech kreeg ze een bos bloemen, en een dinerbon om in de plaatselijke horeca een keer met 2 personen uit eten te gaan. Deze zaken werden, met het welverdiende applaus van de gemeente, met een brede glimlach in ontvangst genomen.

Jos Barink.

Toelichting collecten

6 oktober Stichting present Montferland brengt hulpvragers en hulpgevers samen .

We ondersteunen dit project financieel maar steken ook de handen uit de mouw bij mensen die om welke reden dan ook. hulp nodig hebben bij kleine klussen. Een mooie manier om elkaar te ontmoeten.

13 oktober kledingbank Montferland

Bij de kledingbank kunnen gezinnen met financiële problemen op een afgesproken tijdstip kleding komen uitzoeken en meenemen . De gezinnen worden door hulpverlenende instanties hiervoor aangemeld op de eerste zaterdag van de maand tussen 10 en 12 uur kunnen particulieren schone en hele kleding brengen voor dit doel op het adres Lichterhorststraat 13 Didam.

20 oktober kerk in actie wereld diaconaat Indonesië. Kerk versterkt positie en werk van boeren.

Het valt niet mee om boer te zijn op het Indonesische zuid Sumatra . veel boeren zijn arm omdat hun grond niet genoeg oplevert. Daarnaast lopen ze het risico om door grote bedrijven of door de overheid van hun land verdreven te worden. Met steun van kerk in actie helpt de kerk deze boeren bij het overstappen op duurzame landbouw. Ook vormt de kerk spaar- en kredietgroepen en leert ze boeren hoe zij voor hun rechten kunnen opkomen.

27 oktober plaatselijk diaconaal werk. Te denken aan de deelkast en groentepakketten en activiteiten voor ouderen.

Opbrengsten collecten augustus

Diaconie

04-08 plaatselijk diaconaal werk € 45.10

11-08 Kerk in Actie zomerzending Pakistan € 65.25

18-08 St. Sravana € 54.50

25-08 St. Present € 55.75

Kerkrentmeesters

04-08 € 26,60

11-08 € 35,85

18-08 € 32,80

25-08 € 51,45

Per bank € 34,00

Verjaardagsfonds € 20,00

Terugblik Startzondag

Na een goed bezochte kerkdienst met daarin muzikale medewerking van enkele jeugdige muzikanten, ons eigen kerk koortje, de organist die op beide orgels als ook de piano speelde, er aandacht was voor 3 tieners die afscheid namen van de kinderkerk resp. nu naar het vervolgonderwijs gaan en zowel Mariet als Ada Weening in het zonnetje werden gezet, werd er in De Sprank koffie gedronken.

Voordat het brood op tafel kwam heeft Marlies van de Beld het een en ander over het Landfort verteld en werd de te fietsen route uitgelegd. Van die te fietsen route konden de deelnemers vooraf de geschatte afstand opgeven. De kortste was die van Bernard Dorrestijn, hij schatte 3,5 km en de langste van Eelco van der Velde 13,1 km. Met 24 fietsers en 16 auto (mee) rijders zijn we met mooi fietsweer naar het Landfort geweest en na de bezichtiging van de tuin hebben we ook nog een rondje om huize Landfort kunnen maken omdat Marlies, zij is daar evenals oa Gea Jannink vrijwilligster, de nodige sleutels heeft.

Al met al een mooie invulling van onze startzondag. Op naar die van 2025 waar ook al ideeën over zijn.

Voor wat betreft de werkelijke afstand, een aantal fietsers heeft "geklokt" en zaten tussen de 9,1 en 9,3 km. Dus is het 9,200 km. Dit heeft niemand opgegeven, maar een aantal zaten er dicht bij. Ada Colenbrander 9,1 km / Marissa Fokkink 9,0 km / Jos Barink 8,973 km / Jan Kranen 8,970 km

RONDOM DE DIENSTEN

27 oktober

In deze dienst komt de **PG Perki Nederland op bezoek**. Dit is de Indonesische Gemeente waar Karel kerkelijk werker is. Perki heeft wijkgemeenten in Utrecht, Amsterdam, Rotterdam en Den Haag en is sinds 2018 opgenomen door de Protestantse Kerk Nederland.

We verwachten een grote groep mensen. Omdat ze van ver moeten komen, beginnen we om 10.00 uur eerst met koffie. Om 10.45 uur zal de kerkdienst beginnen. De dienst zal anders gaan dan gewoonlijk, omdat de ontmoeting met elkaar centraal zal staan. Ook maken we een wandelingetje, doe dus wandelschoenen aan. (Aan de mensen die slecht ter been zijn, is gedacht!) Het thema van deze zondag sluit aan bij het jaarthema 'Scheppen'.

Na de dienst delen we de maaltijd met elkaar. Zoals het nu lijkt wordt deze maaltijd een mix van Nederlandse en Indonesische ingrediënten.

Collectedoel diaconie oktober: DORCAS

Als diaconaal doel voor de maand oktober is gekozen voor Dorcas.

Al heel veel jaren steunt onze kerk Dorcas. Op de website van [dorcas](http://www.dorcas.nl), www.dorcas.nl staat: "Wij zijn een christelijke organisatie en hebben

liefde en hoop voor mensen in nood. Bij armoede, uitsluiting en crisis creëren we mogelijkheden voor hen om tot bloei te komen. Zo volgen we Jezus Christus."

En dat is precies waar we ook als diaconie voor staan. Zo sponsoren wij als kerk al een aantal jaren 2 Grannies uit Roemenië: Emma Veres en Anna Roza.

Maar Dorcas doet nog veel meer. Dorcas werkt in Oost-Europa, Oost-Afrika en het Midden-Oosten, waar zij jaarlijks ongeveer een miljoen mensen bereiken. Ze hebben vestigingen in 14 landen die worden geleid door lokale collega's. Hier investeren ze in veerkrachtige gemeenschappen, waarin iedereen kan meedoen. Bij een ramp of crisis verlenen ze noodhulp en dragen ze bij aan wederopbouw. Tegelijkertijd investeren ze in structurele oplossingen voor armoede en uitsluiting. Bij alles wat ze doen staan daadkracht, integriteit en liefde centraal.

Naast dit vele werk heeft Dorcas ook kringloopwinkels en inzameldepots voor kleding in Nederland.

U kunt dit werk steunen door uw bijdrage aan dit programma over te maken via de QR-code of door een bedrag te geven tijdens de zondagse collecte.

Namens de diaconie, *Jan Willem Kruithof*

Rooster autodienst

29 september	Maarten Blom	0314-344314 / 06-12614558
6 oktober	Peter van de Weerd	06-46843211
13 oktober	Eef Duthler	0314-651303
20 oktober	Jannie Harmsen	0543-522978 / 06-57373214
27 oktober	Maarten Blom	0314-344314 / 06-12614558
3 november	Gerrit Bloemendal	0314-662236 / 06-50267502

Vragen? Neem dan contact op met Jannie Harmsen, 0543-522978 of 06-57373214. Bij gebruik van de autodienst de dienstdoende chauffeur graag bellen op vrijdag na 19.00 uur.

's-HEERENBERG-ZEDDAM

Voorbedeboek

Elke zondag ligt in de kerk bij de ingang het voorbedeboek. Wilt u voor iemand of iets bidden, dan mag u dat hierin noteren en neemt de predikant het mee tijdens de gebeden.

Bijbellesrooster

Voor het Bijbellesrooster verwijzen we naar de website van het Bijbelgenootschap:

<https://www.debijbel.nl/leesplannen/bijbellesrooster>

Op **zondag 6 oktober** is weer de volgende kerk op schoot viering! Zoals we gewend zijn om half 12 in de kerk in Zeddum.

We kijken naar het verhaal van Jona en gaan leuke versjes zingen, zoals

JONA OVERBOORD (melodie: Van voor naar achter van links naar rechts)

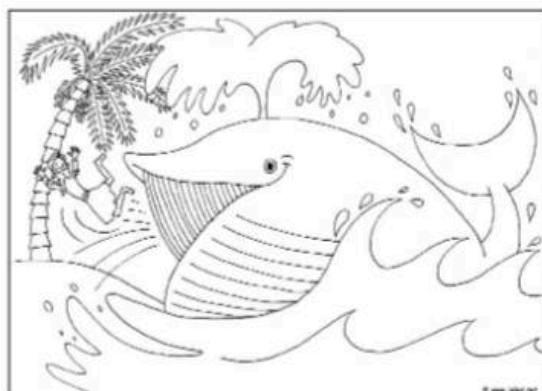
Jona die-hie valt overboord

Omdat hij God niet had gehoord

Jona die-hie valt in de zee

Hij wilde niet naar Nineve

Dit liedje mogen de kinderen alvast oefenen thuis. We laten in de nieuwsbrief nog wel weten hoe het er verder uit gaat zien.

Maar ouders, zet de datum in je agenda: **6 oktober 11.30 uur in Zeddum!**

Tot dan!

Sijnje Heuvel

GEMEENTEGERICHTEN

Hartelijk dank voor de prachtige orchidee die ik voor mijn verjaardag kreeg. Omdat het zo warm was in plaats van bloemen. Daar heb ik nog jaren plezier van! *Marjan Vink*

Koffieochtend

Woensdag **9 oktober** a.s.
in 't Olde Posthuus
van 10.00 tot 12.00 uur.
Iedereen is welkom!

Graag tot ziens!
Marry en Martin Boslooper

's-HEERENBERG-ZEDDAM

Activiteiten oktober

Wanneer	Wat	Waar/hoe laat
Elke donderdag	Pauzeren op de berg des Heren (open kerk)	Kerk 's-Heerenberg, 10.00-13.00 uur
Elke donderdag	Repetitie cantorij	Kerk Zeddam, 19.30-21.00 uur
Woe 2 okt	Kring Samen geloven	Bij Henriëtte, 20.00 uur
Do 3, 17, 31 okt	Quilten	Imminkhuis, 9.30 uur
Za 5 okt	Zwerfafvalbrigade	Imminkhuis, 10.00 uur
Zo 6 okt	Kerk op schoot	Kerk Zeddam, 11.30 uur
Woe 9 okt	Koffieochtend	't Olde Posthuus, 10.00 uur
Woe 16 okt	Bijbelgespreksgroep Op verhaal komen	Imminkhuis, 19.30 uur
Di 22 okt (ipv 29 okt)	Oecumenische gespreksgroep	Imminkhuis, 14.00 uur
Wo 23 okt	Pelgrimeren	Imminkhuis, 9.30 uur
Do 31 okt	SamenEten	Imminkhuis, 17.30 uur
Zo 10 nov	Kinderclub voor basisschoolkinderen vanaf groep 4	Kerk Zeddam, 11.30-13.00 uur

Pauzeren op de berg des Heren / Open kerk

Eind oktober gaat de wintertijd weer in. De kerken zijn dan niet meer dagelijks open. De maand november is de kerk in 's-Heerenberg wel op donderdag open en zal ik tussen 10.00-13.00 uur aanwezig zijn voor een bakkie koffie of een praatje. Even 'Pauzeren op de berg des Heren'. Altijd welkom!

ds. Henriëtte Nieuwenhuis

Wat is dit?

Wat is dit zul je denken?
Degenen die er bij waren op 15 september weten het. Volgende maand meer!

KERKEPRAAT NOVEMBER

Kopij voor Kerkepraat van november
vóór 17 oktober inleveren bij
redactie-kerkepraat@protestantsbergh.nl
of per post:
Redactie Kerkepraat, Postbus 87,
7040 AB 's-Heerenberg

's-HEERENBERG-ZEDDAM

Schilderclub Perspectief is niet te houden!

Wat een plezier hebben we al gehad! We hebben, na twee keer bijeengekomen te zijn, besloten om niet om de week, maar voortaan ELKE DINSDAG, bij elkaar te komen. We zijn niet te houden. Wat een heerlijke creatieve groep! De werken mogen er zijn! We staan elkaar bij met tips. En ieder weet weer wat anders. Bij elkaar een prachtige groep met ieder zijn specialiteit en eigenheid!

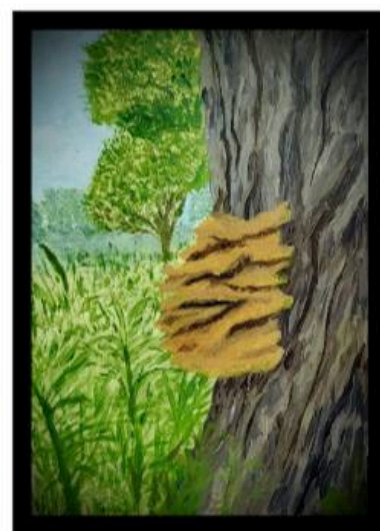
Als je denkt 'dat is ook leuk voor mij', meld je dan per e-mail bij mij: rigoletto2@outlook.com. Ook als je maar 1x wil proberen.

Neem je eigen verf, waterpotje, krant en doek mee als je die hebt. Ook vanuit de kerk zijn er spullen aangeschaft, zodat je niet alleen hoeft toe te kijken en samen met ons heerlijk aan de slag kunt.

We komen elke dinsdag bijeen van 10.00 tot 12.00 uur in het Imminkhuis.

We hebben al mooie resultaten rondom het thema 'scheppen/schepping'! Zie de foto's.

Ingrid Karssens

KERKENRAAD

Vacatures in de kerkenraad

Er zijn in de kerkenraad weer een aantal vacatures ontstaan die we erg graag voor 2025 vervuld zouden zien. Het zijn de volgende vacatures:

- * Een diaken, graag met financiële achtergrond
- * Twee pastorale ouderlingen, waarvan 1 voor de jeugd
- * Een kerkrentmeester
- * Een voorzitter voor de kerkenraad

Heeft u voor één van deze functies belangstelling, neem dan contact op met mij of met iemand van de kerkenraad.

Ernst Haagsman, voorzitter Kerkenraad

Nieuws van de kerkrentmeesters

Anneke Borkus, kerkrentmeester

Opbrengst collectes augustus

Diaconie	€ 288,54
Eredienst	€ 166,27
Kerkelijke gebouwen	€ 225,09

Deze opbrengsten zijn inclusief giften per bank, QR-code en GIVT-app.

Kerkbalans 2024 - 'Geef voor de kerk van morgen'

Stand van zaken t/m eind augustus: Tot nu toe is een bedrag van **€ 44.656,73** toegezegd. Hiervan hebben we al **€ 35.722,65** mogen ontvangen.

Solidariteitskas 2024 - Samen zijn we kerk – verbonden met andere gemeenten!

"En houd de liefdadigheid en onderlinge solidariteit in ere, want dat zijn offers waarin God behagen schept." (Hebreeën 13:16)
Ontvangsten t/m eind augustus: **€ 1.210,00.**

Dank aan allen die hieraan hebben bijgedragen.

U kunt nog steeds uw bijdrage storten voor de actie Kerkbalans 2024 en de Solidariteitskas 2024 door overmaking op de bankrekening van het College van Kerkrentmeesters: NL62INGB0000853571 onder vermelding van 'Kerkbalans 2024' of 'Solidariteitskas 2024' en (zo mogelijk) uw kerkelijk registratienummer. Uw bijdrage wordt zeer op prijs gesteld.

's-HEERENBERG-ZEDDAM

GELOVEN IN KUNST

In deze rubriek vertelt iemand iets over een kunstwerk, foto of voorwerp waar een persoonlijk verhaal aan vastzit, op een of andere manier verbonden met geloof.

Op zondag 21 juli hoorden we in de dienst over 'de muur van vijandschap' die door Christus werd afgebroken (Efeziërs 2:14). We luisterden naar een stukje van het lied 'Over de muur' (1984) van Harrie Jekkers. Over die vogels die soms in het oosten en soms in het westen willen zijn. Na de dienst sprak **Harry Wentink** uit Wijnbergen mij aan. Hij moest door deze dienst terugdenken aan de foto's van iets wat veel indruk op hem had gemaakt.

In 2017 is hij samen met zijn vrouw Tineke in Zuid-Korea geweest om hun oudste zoon Job op te zoeken die daar een half jaar studeerde. Het was een bijzondere reis. Vooral het bezoek aan het laatste station vòòr Noord-Korea was hem bijgebleven. Het Dorasan treinstation is het laatste station vanuit zuid richting het noorden. Het is klaar om het eerste station richting noord te worden. Harry vertelt: 'Op dit station is een stukje Berlijnse muur geplaatst. Op het display links staat de Duitse klok stil op het tijdstip van hereniging. De Koreaanse klok rechts blijft doorlopen zolang de scheiding nog voortduurt. We houden hoop dat ook deze muur eens wordt afgebroken'.

OPROEP!

Heb jij een mooi beeldje, schilderij, houtsnijwerk o.i.d. bij jou thuis staan of hangen en wil je daar wat over vertellen, stuur mij dan een mail of bericht. Ik kom indien mogelijk bij jou thuis om een foto te maken en te horen welke anekdote of ervaring eraan vastzit. *ds. Henriëtte Nieuwenhuis* (dshjnieuwenhuis@gmail.com of 06-22118168).

Herfstmozaïek

Het is herfst
ik wandel op het laantje
en dwing mijzelf tot zien
want zien is iets anders
dan kijken
kijken doe ik de hele dag
het vliedende
het snellen van moment
naar moment
zien gaat naar het diepere
stil de tijd de tijd laten
en weten

hoe rood rood is
hoe bruin bruin is
hoe geel geel is

een mozaïek aan kleuren in
enkele bomen bij elkaar gezet
uitbundig tegen lichtend blauw

ik wandel op het laantje
nu ziende wetend
hoe verrassend mooi
dit kunstwerk is

Oeke Kruythof

M	E	T	R	O	P	O	L	I	E	T
D	I	E	P	P	U	N	C	H		
V	E	L	A	P	R	D	U	O		
R	N	E	R	A	K	I	R			
E	E	S	T	E	P	A	S	A		
D	A	M	P		D	E	B	A	T	
E	A		H	E	N		N	U	F	
S	K	I	P	A	S				D	A
T	A	L		P	T	T		S	I	R
I	J	K					I	N	G	O
D	A	S		E	N	T		E		Z
	P	A	D	U	A		B	R	I	E
Z	O	N		S	T	O	L	A		E
A		D	O	E	I		I	J		D
L	E	A		B	E	K		D	A	R
I	R	A	K	I		O	O	R	D	
G	E	L	O	O	F	S	Z	A	A	K

oplossing puzzel september

Het wordt tijd dat de Raad van Kerken Oude IJsselstreek weer eens van zich laat horen.

Daarom organiseert de Werkgroep Schepping een bijeenkomst in de Glazeren Kast, Oude Kerkstraat 2, Etten op 3 oktober 2024
aanvang 19.30 uur.

De Laudato si Alliantie bereidt elk jaar een scheppingsperiode voor. Deze periode wordt in vele kerken gevierd en is van 1 september (Gbedsdag voor de Schepping) tot en met 4 oktober (feestdag van St Franciscus). In deze scheppingsperiode vierten we de goedheid van de schepping, we bidden ervoor en reageren op de schreeuw van de aarde. Dit gebeurt in allerlei verschillende kerken, over de hele wereld. De scheppingsperiode is een uitgelezen kans om het in jouw parochie of gemeenschap te hebben over natuur, klimaat en Laudato Si'.

Wat kunt u op 3 oktober verwachten?

Een voordracht door Bart Visscher, een uitleg over Schepping. Hij bespreekt hoe door de eeuwen heen het scheppingsverhaal is begrepen en welke analogieën we kunnen zien met het boek Genesis. O.a. de gedachten van oude kerkvaders en Beda worden besproken. Een vraag zou kunnen zijn: hoe combineren we Evolutie met Schepping? Hoe komt het dat mensen aan de top van de Schepping zouden staan.

Wij vragen u voor deze avond na te denken over andere thema's die u wilt bespreken. Aan het einde van de bijeenkomst inventariseren we die om later verder uit te werken bijvoorbeeld: Wat is onze link met de groene kerk?

Wij hopen velen van u te ontmoeten
op 3 oktober in de Glazeren Kast

Aanmelden kan bij

**Harry Jorna: jornaharrie@gmail.com of
Lies Visscher: liesvisscher2022@outlook.com**

Marc Chagall: glas-in-lood ramen

In het laatste deel van zijn lange leven (1887 - 1985) heeft de tot Fransman genaturaliseerde, maar uit Wit Rusland afkomstige Chagall zich intensief gewijd aan ontwerpen voor gebrandschilderde ramen. Die zijn te zien in Amerika, Israël en diverse West Europese landen.

Omdat die kunstvorm veelal bestemd is voor kathedralen en andere religieuze gebouwen, zijn er vele Bijbelse personen en motieven in verwerkt. De kleurrijke voorstellingen zijn nu tot ver na zijn overlijden te zien voor wie maar wil. Hijzelf heeft dit werk ook gezien als een geestelijke nalatenschap.

Over de aanleidingen tot het maken van deze vorm van verbeelding en wat betreft de specifieke plekken waar ze tot stand zijn gekomen wil ds. Joop Mol ons meenemen op een korte verkenningreis. De joods-chassidische achtergrond van Marc Chagall en zijn kennisname van christelijke motieven spelen volop mee.

Je hoeft geen grondige Bijbelkennis te hebben om deze avond mee te kunnen maken. Alleen interesse in deze vorm van weergave is genoeg. De verhalen die er mee samenhangen komen, voorzien van vele details, eenvoudig en soms verrassend aan bod. Weet u welkom!

Dinsdag 15 oktober. 'De Sprank', bij de kerk van Silvolde. Aanvang: 19.30 uur. Tot ongeveer 21.30 uur. Koffie of thee staan klaar, vooraf en in de pauze.

ds. Joop Mol

De **groene kerk** heeft een app, die u kunt downloaden via App-Store of Play-store. De groene kerk houdt Groene Kerkendag: "Omdat de Schepping roept om een Kerk die Zorg draagt", Kom ook! Samen gaan? Bel 06-53464642 Lies Visscher). Voor meer informatie: www.groenkerken.nl

12 oktober 10.00-16.00 uur - Geertekerk (Geertekerkhof 23) in Utrecht

Schepping

KIK

Het is herfst. Kikker maakt zich zorgen over Maikel Muis. Trouwens, alle muizen fluisteren over hun broer Maikel. Ook moeder Ria is bezorgd. Maikel EET zoveel. Hij wordt steeds molliger. Hele dagen is hij buiten. Alles wat hij kan vinden, nootjes, granen, insecten, wortels, wormen, als het maar lekker en vet is, eet Maikel het op. Het wordt tijd voor een goed gesprek! Als Maikel de deur uit is, wachten Kik en de muizenfamilie hem op. Daar komt Maikel aanhobbelen. Hij mag in het midden zitten. 'Maikel, we zijn hier om je te helpen,' begint Kik. 'We zien dat je zoveel snoept dat je bijna omvalt.' De muizenkinderen roepen: 'En je speelt nooit meer met ons!' Ook vader Valentino Muis is serieus: 'Als ik boodschappen ga doen, Maikel, ligt er niks meer. Dat is toch niet eerlijk?'

Maikel piept beteuterd: 'Ik ben alleen maar met Erik aan het spelen!' Die kennen ze. Erik Egel uit de pastoriëtuin. 'Hij is mijn beste vriend! Erik leert mij dat je in oktober zoveel mogelijk moet ETEN, want daarna komt de winter. Dan houdt hij zijn winterslaap, tot april! DAT WIL IK OOK! Heel lang logeren bij Erik in zijn bladerholletje!' Moeder Ria kijkt verbluft. 'Schatje ... wij doen geen winterslaap. Wij zijn MUIZEN. Erik is een EGEL. Hij is een andere SCHEPPING!' 'En ik ook,' kwaakt Kik zachtjes. Maikel snapt het. Beste vrienden zijn betekent niet dat je óók een egel wordt. We zijn allemaal een andere schepping.

Puzzel

Maikel Muis houdt een quiz over zijn vriend Erik Egel. De vragen en antwoorden staan helemaal door elkaar. Hoe zie je welke bij elkaar horen? Kun jij ze vinden? Dan vormen de grote letters 1 t/m 8 een mooi woord dat gaat over dieren en mensen.

1	2	3	4	5	6	7	8

2. Wat kun jij voor een egel maken als winterverblijf?	5. In de lente heeft hij honger! Wat lust een egel graag?	Vijftien centimeter breed en hoog.	Ongeveer eenderde
Vijfhonderd gram	1. Wat heeft de egel nodig voor zijn slaapplek?	Takken, bladeren, compost, hout	7. Egels moeten van tuin naar tuin kunnen lopen. Hoe groot moet het gat zijn?
4. Hoeveel gewicht verliest een egel tijdens de winterslaap?	Daar is geen voedsel te vinden.	Een vochtbestendig egelhuisje	6. Wat is de beste plek voor een egelhuisje?
8. Egels houden niet van tegels. Waarom niet?	Tegen een Schutting, onder blad en takken.	3. Hoeveel weegt een egel voordat hij in winterslaap gaat?	Wormpjes, slakken, insecten, eieren.

Uit de Bijbel

God schiep de wilde beesten, soort na soort, de tamme dieren soort na soort, en alles wat over de grond kruipt, soort na soort. En God zag dat het goed was. Uit Genesis 1:25

Teksten: Marjet de Jong
Tekeningen: M. Jurriëns

